

# Geologiczne atrakcje światłem malowane

Geologické atrakcie maľované svetlom

Geological attractions painted by light

---

Pogranicze polsko – słowackie w rejonie Gorlic i Bardejowa to teren niepowtarzalny – bliski mentalnie i językowo, posiadający wspólną historię, kulturę i tradycję. Łączy nas zarówno dziedzictwo kulturowe jak i naturalne. Nasze miasta położone są w sercu polskich Karpat – na skraju Beskidu Niskiego.

Natura w tym miejscu jest niezwykła – tutaj spotykają się źródła wód mineralnych z czarną, mazistą ropą naftową. Taki kontrast stanowi niespotykaną – unikatową wręcz atrakcję geoturystyczną.

Gorlice to miasto światła, kolebka przemysłu naftowego – tutaj za sprawą Ignacego Łukasiewicza w 1854 roku zapłonęła pierwsza na świecie uliczna lampa naftowa. Nim na ziemi gorlickiej powstały pierwsze kopanki, czarna maź samoczynnie wyływała na powierzchnię. Zbierali ją za pomocą uplecionych z włosa końskiego warkoczy tzw. „łebacy”. Z czasem zapotrzebowanie na ropę wzrastało, co spowodowało, że zaczęły tu powstawać kopalnie, rafinerie, platformy wiertnicze i szkoły dla wiertaczy. Pobliski, słowacki Bardejów to miejscowość uzdrowiskowa ze źródłami wód mineralnych, znanymi od setek lat. W okolicy Gorlic także funkcjonują uzdrowiska z pokładami wyjątkowej, bogatej w minerały wody, jak te w Wapiennem czy Wysowej.

Geologiczny krajobraz ziemi gorlickiej urozmaicają miejsca, w których skała wybija się ponad powierzchnię ziemi, tworząc niepowtarzalne formacje. Żeby je zobaczyć, warto odwiedzić osuwisko i kamieniołom w Bartnem, głązy w pobliskim Rezerwacie Przyrody „Kornuty”, osuwisko w Bodakach czy miniaturowe wodospady oraz wychodnie skalne na dnie i brzegach potoku Wołosiec w Dragaszowie, przysiółku Ropicy Górnej. Tam również, na rzece Sękówce zobaczyć można unikalne odstąpienie fliszu karpackiego, który dzięki swoim ogromnym walorom krajoznawczym, przyciąga geologów i studentów z całej Polski, a nawet świata!

Ziemia gorlicka jest pełna geologicznych skarbów, które tylko czekają na odkrycie. Dzięki temu albumowi, stworzonemu z fotografii znanych i cenionych artystów, razem poznamy geologiczne skarby pogranicza polsko – słowackiego.

---

Wydawca/Vydavateľ/Publisher:

Miasto Gorlice

ISBN: 978-83-950789-6-5

Projekt i skład/Návrh a sadzba/Design and graphics:

XMEDIA, [www.xmedia.pro](http://www.xmedia.pro)

Autor zdjęcia na okładce/Autor fotografie na obálke/The author of the cover photo:

Jakub Witos

Autorzy zdjęć/Autori fotografií/Photo authors:

Szymon Bialic, Krystian Kiwacz, Paweł Uchorczak, Jakub Witos

Gorlice 2020



Polsko-slovenské pohraničie v okolí Gorlíc a Bardejova je neopakovateľné územie – blízke si mentálne a jazykovo, so spoločnou históriou, kultúrou a tradíciou. Spája nás tak kultúrne ako aj prírodné dedičstvo. Naše mestá ležia v srdci poľských Karpát – na okraji Nízkych Beskýd.

Príroda je na tomto mieste nádherná – tu sa stretávajú pramene minerálnych vôd s čiernou, mazľavou ropou. Takýto kontrast predstavuje neobyčajnú, priam unikátnu geoturistickú atrakciu.

Gorlice sú mesto svetla, kolíska ropného priemyslu – práve tu vďaka Ignacovi Łukasiewiczovi sa v roku 1854 rozsvietila prvá pouličná petrolejová lampa na svete. Kým na gorlickom území vznikli prvé ropné studne „kopanki“, čierne mazivo vyvieralo samovoľne na povrch. Zbierali ju pomocou vrkočov spletených z konských vlasov tzv. „łebacy“. Časom dopyt na ropu stúpol, vďaka čomu tu začali vznikať bane, rafinérie, vrtné plošiny a školy pre vrtačov.

Susedný, slovenský Bardejov je kúpeľné mesto s prameňmi minerálnych vôd, ktoré sú známe už stovky rokov. V okolí Gorlíc fungujú aj kúpele so zdrojmi výnimočnej vody, bohatej na minerály, a to vo Wapiennom a Wysowej.

Geologickú panorámu gorlického územia spestrujú miesta, kde hornina vyčnieva nad povrch zeme a tvorí neopakovateľné útvary. Aby ste si ich pozreli, stojí za to navštíviť zosuv a kameňolom v Bartnom, bralá v neďalekej Prírodnej rezervácii Kornuty, zosuv v Bodakách alebo miniatúrne vodopády a skalné odkryvy na dne a brehoch potoku Wołosiec v osade Dragaszów v Ropici Górnej. Aj tam, na rieke Sękówka je možné si pozrieť unikátne odkryvy v karpatskom flyši, ktorý vďaka svojmu obrovskému vlastivednému bohatstvu, priťahuje geológov a študentov z celého Poľska, a dokonca aj celého sveta!

Gorlické územie je plné geologických pokladov, ktoré len čakajú na objavenie. Vďaka tomu albumu, ktorý tvoria fotografie známych a uznávaných umelcov, spolu spoznáme geologické bohatstvo poľsko-slovenského pohraničia.



The Polish-Slovak borderland in the Gorlice and Bardejov region is a unique area - mentally and linguistically close, with a common history, culture and tradition. We are connected by both cultural and natural heritage. Our cities are located in the heart of the Polish Carpathians - on the edge of the Beskid Niski.

The nature of this place is extraordinary – this is where the mineral springs meet with black, greasy crude oil. Such a contrast is an unprecedented - even unique geotouristic attraction.

Gorlice is the city of light, the cradle of the oil industry - here, due to Ignacy Łukasiewicz, in 1854 the world's first street oil lamp was lit. Before the first excavations were created in the Gorlice region, black sludge was naturally flowing out to the surface. "Łebacy" collected them with braids made of horse hair. Over time, the demand for oil grew, which meant that mines, refineries, drilling platforms and schools for drillers began to appear here.

The nearby Slovak Bardejov is a spa town with mineral water springs that have been known for hundreds of years. In the vicinity of Gorlice, there are also health resorts with deposits of unique, mineral-rich water - Wapienne and Wysowa.

The geological landscape of the Gorlice region is diversified by the places where the rock stands above the ground, creating unique formations. To see them, it is worth to visit a landslide and a quarry in Bartne, boulders in the nearby „Kornuty“ Nature Reserve, a landslide in Bodaki or miniature waterfalls and rock outcrops at the bottom and banks of the Wołosiec stream in Dragaszów, a hamlet of Ropica Górna. Also here, on the Sękówka River, you can see a unique Carpathian flysch, which thanks to its great sightseeing values, attracts geologists and students from all over Poland and even the world!

The Gorlice region is full of geological treasures just waiting to be discovered. Through this album, which contains photographs of well-known and respected artists, we will get to know the geological treasures of the Polish-Slovak border.

Publikacja została wydana w ramach projektu „Poznaj geologiczne skarby pogranicza polsko-słowackiego”.

Publikácia bola vydaná v rámci projektu: „Objavte geologické poklady poľsko-slovenského pohraničia”.

The publication was published as part of the project „Discover the geological treasures of the Polish-Slovak borderland”.

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Interreg V-A Polska-Słowacja 2014-2020.

Projekt spolufinancovaný Európskou úniou z prostriedkov Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci operačného programu Interreg V-A Poľsko-Slovensko 2014 – 2020.

The project is co-financed by the European Union from the European Regional Development Fund as part of the Interreg A V-Poland-Slovakia 2014-2020.

Wyłączną odpowiedzialność za zawartość niniejszej publikacji ponoszą jej autorzy i nie może być ona utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Unii Europejskiej.

Za obsah tejto publikácie sú výhradne zodpovední jej autori a nemôže sa stotožňovať s oficiálnym stanoviskom Európskej únie.

The authors are solely responsible for the content of this publication and it cannot be equated with the official position of the European Union.

Egzemplarz bezpłatny.

Bezplatný exemplár.

Free copy.

# WIOSNA

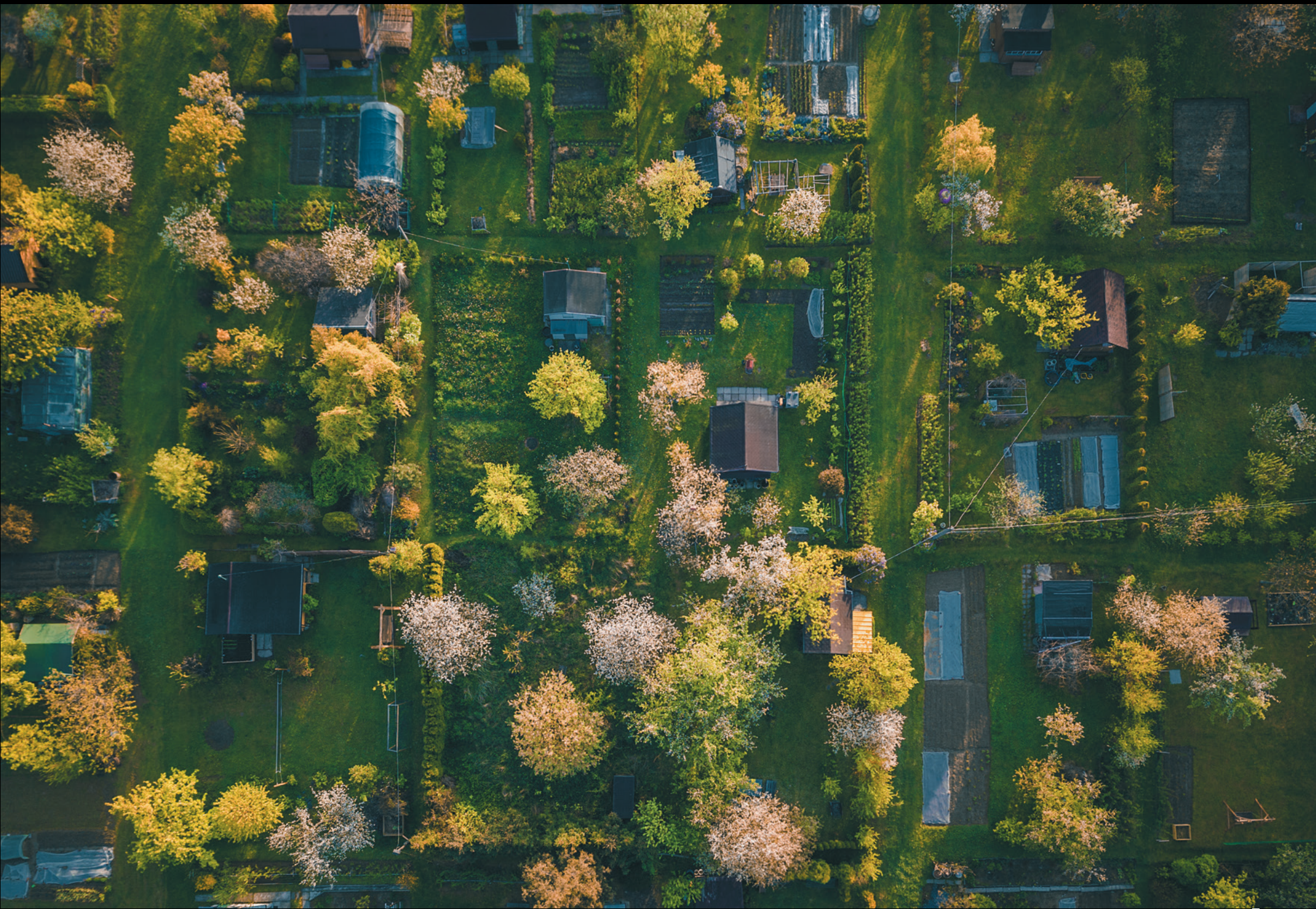
Jakub Witos



Wodospad Magurski  
Vodopád Magurski  
Magura Waterfall



Wiosenny krajobraz pogranicza  
Jarná panoráma pohraničnej oblasti  
Spring borderland landscape



Wiosenny krajobraz  
Jarná panoráma krajiny  
Spring landscape





Wiosenna panorama Gorlic  
Jarná panoráma Gorlíc  
Spring panorama of Gorlice



## Odślonięcia skalne na potoku Małastówka

Skalné odkryvy na potoku Małastówka  
Rock exposures on the Małastówka stream





Rezerwat „Diabli Kamień”  
Přírodní rezervácia „Diabolský kameň”  
„Diabli Kamień” reserve



Rynek oraz Ratusz w Gorlicach  
Hlavné námestie a radnica v Gorliciach  
Market Square and Town Hall in Gorlice



Wiosenna panorama doliny Ropy  
Jarná panoráma doliny Ropy  
Spring panorama of the Ropa valley



## Wiosenna panorama Gorlic

Jarná panoráma Gorlíc  
Spring panorama of Gorlice



Gorlicka Golgota  
Gorlická kalvária  
Gorlice Golgotha



## Kamienny most na potoku Małastówka

Kamenný most na potoku Małastówka

A stone bridge over the Małastówka stream



Pozostałości kamieniołomu w Łosiu  
Zvyšky kameňolomu v obci Łosie  
The remains of a quarry in Łosie



Cerkiew greckokatolicka św. Paraskewii w Kwiatoniu  
Gréckokatolícky chrám sv. Paraskevy v obci Kwiaton  
The Greek Catholic Parish Church of St. Paraskevi in Kwiaton







Skansen „Zagroda Maziarska” w Łosiu  
Gazdovský dvor kolomažníka v obci Łosie  
The open-air museum „Zagroda Maziarska” in Łosie



**Rzeka Ropa w Szymbarku**  
Rieka Ropa v Szymbarku  
The Ropa River in Szymbark



Skansen Przemysłu Naftowego „Magdalena” w Gorlicach  
Skanzen ropného priemyslu „Magdalena” v Gorliciach  
The Open-Air Museum of the Oil Industry „Magdalena” in Gorlice



Uście Gorlickie – Jezioro Klimkówka  
Uście Gorlickie – jazero Klimkówka  
Uście Gorlickie – Klimkówka reservoir



## Cmentarz wojenny nr 123 Łużna - Pustki

Vojenský cintorín č. 123 Pustki v Łužnej

World War I Cemetery No. 123 Pustki in Łużna



# LATO

Paweł Uchorczak



Wisłoka w górnym biegu – widok z lotu ptaka

Wisłoka v hornom toku – pohľad z vtácej perspektívy

Wisłoka in the upper course – bird's eye view



Jeziorko osuwiskowe w Radocynie  
Zosuvné jazierko v Radocyne  
A landslide lake in Radocyna



Ropica Górna - Dragaszów – odsłonięcie warstw fliszu w potoku Bartnianka

Ropica Górna - Dragaszów – odkryv flyšových súvrství v potoku Bartnianka

Górna Ropica - Dragaszów – outcrop of the layers of flysch in the Bartnianka stream





Wodospad na potoku Wołosiec  
Vodopád na potoku Wołosiec  
A waterfall on the Wołosiec stream



**Krajobraz naftowy w Krygu**  
Ropná panoráma krajiny v obci Kryg  
Crude oil landscape in Kryg



Cerkiew greckokatolicka św. Michała Archanioła w Brunarach

Gréckokatolícky chrám sv. Michala Archanjela v Brunarách

The Greek Catholic Parish Church of St. Michael the Archangel in Brunary Wyżne



Park zdrojowy w Wysowej z lotu ptaka  
Kúpeľný park vo Wysovej z vtáčej perspektívy  
The spa park in Wysowa from the bird's eye view



**Kamieniarska wieś Bartne z lotu ptaka**  
Dedina kamenárov Bartne z vtáčej perspektívy  
The aerial view of the stonemasonry village of Bartne



**Muzeum Regionalne PTTK im. Ignacego Łukasiewicza w Gorlicach**  
Regionálne múzeum PTTK Ignacyho Lukasiewicza v Gorliciach  
Regional Museum of PTTK named after Ignacy Łukasiewicz in Gorlice

Wieża wiertnicza na Skansenie Przemysłu Naftowego „Magdalena” w Gorlicach

Vrtná veža v Skanzene ropného priemyslu „Magdalena” v Gorliciach

Drilling tower at the Open Air Museum of the Oil Industry „Magdalena” in Gorlice





Uzdrowisko Bardejowskie Kupele – Hotel Astória  
Bardejovské Kúpele – Hotel Astória  
Spa Bardejov – Hotel Astória





**Uzdrowisko Wapienne – težnia solankowa**  
Kúpeľná obec Wapienne – solanková grádovňa  
Wapienne spa – graduation tower

**Bardejovské Kúpele – panorama z lotu ptaka**  
Bardejovské Kúpele – panoráma z vtáčej perspektívy  
Panorama of Bardejovské Kúpele





Magura Stebnicka  
Stebnícka Magura  
Magura Stebnicka peak





## Regietów – konie huculskie na pastwiskach

Regietów – huculy na pasienkach

Regietów – Hucul horses on pastures



Pozostałości kamieniołomu na Maguryczu Dużym  
Zvyšky kameňolomu na Veľkom Maguryczu  
The remains of a quarry in Magurycz Duży



Ruiny zamku w Zborowie  
Zrúcanina hradu v Zborove  
The ruins of the castle in Zborów



Dzwonnica w Regietowie Wyżnym  
Zvonica v Regietowe Wyžnom  
Belfry in Regietów Wyżny



**Bardejov – widok na centrum z lotu ptaka**

Bardejov – pohľad na centrum z vtáčej perspektívy

Bardejov – bird's eye view of the city center





Gorlice – widok na centrum miasta z lotu ptaka  
Gorlice – pohľad na centrum mesta z vtáčej perspektívy  
Gorlice – bird's eye view of the city center

# JESIEŃ

Szymon Bialic



Jeziorko osuwiskowe „Beskidzkie Morskie Oko”  
Zosuvné jazierko „Beskydské Morské oko”  
The landslide lake „Beskidzkie Morskie Oko”



Wodospad Magurski  
Vodopád Magurski  
Magura Waterfall



Schronisko w Bartnem  
Turistická chata v Bartnom  
Mountain shelter in Bartne



Rezerwat „Kornuty”  
Prírodná rezervácia „Kornuty”  
„Kornuty” reserve



## Skansen Wsi Pogórzańskiej im. prof. Romana Reinfussa w Szymbarku

Skansen pogórzańskiej dediny prof. Romana Reinfussa v Szymbarku

Open-air museum of Pogórzańska village named after prof. Roman Reinfuss in Szymbark

## Kasztel w Szymbarku

Kaštieľ v Szymbarku

The castle in Szymbark





Zakole rzeki Sękówki z lotu ptaka  
Zákruta rieky Sękówka z vtáčej perspektívy  
The bird's eye view of the Sękówka River bend



Kościół pw. św. św. Apostołów Filipa i Jakuba w Sękowej  
Kostol svätých apoštolov Filipa a Jakuba v Sękowej  
The Filial Church of St. Philip and St. Jacob in Sękowa







Odslonięcie fliszu karpackiego na rzece Sękówka  
Odkryv v karpatskom flyši na rieke Sękówka  
Outcrop of the Carpathian flysch on the Sękówka river





Jezioro Klimkówka o zachodzie słońca  
Jazero Klimkówka počas západu slnka  
Klimkówka Lake at sunset



**Park Miejski im. Wojciecha Biechońskiego w Gorlicach**  
Mestský park Wojciecha Biechoňského v Gorliciach  
Wojciech Biechoński Town Park in Gorlice



Pałac Długoszków w Gorlicach  
Palác Długoszovcov v Gorliciach  
Długosz Family Palace in Gorlice



Cerkiew pw. Opieki Bogurodzicy NMP w Owczarach  
Chrám ochrany Presvätej Bohorodičky v Owczarách  
The Greek Catholic Parish Church of the Protection of the Mother of God in Owczary





Cmentarz wojenny nr 60 na Przełęczy Małastowskiej  
Vojenský cintorín č. 60 v horskom sedle Przełęcz Małastowska  
World War I Cemetery No. 60 on the Małastowska Pass



Gorlicka Golgota  
Gorlická kalvária  
Gorlice Golgotha





Cmentarz wojenny nr 91 w Gorlicach  
Vojenský cintorín č. 91 v Gorliciach  
World War I Cemetery No. 91 in Gorlice



## Cmentarz wojenny nr 118 Patria w Staszówce

Vojenský cintorín č. 118 Patria v Staszówke

World War I Cemetery No. 118 Patria in Staszówka



Wieża widokowa pod Ferdlem  
Vyhlídková veža pod Ferdlom  
The lookout tower at Ferdel



**Widok na maziarską wieś Łosie**  
Pohľad na dedinu kolomažníkov Łosie  
The view of the Łosie village



Widok ze zboczy Maślanej Góry  
Pohľad zo svahov Maślanej hory  
The view from the slopes of Maślana Góra

# ZIMA

Krystian Kiwacz



„Śnieżne trasy przez lasy” – szlak narciarstwa biegowego  
„Snežné trasy cez lesy” – bežkárská trať  
„Snow tracks through forests” – cross-country skiing trail



Droga łącząca Gorlice i Bardejów – zimowy podjazd pod Magurę Małastowską  
Cesta, ktorá spája Gorlice a Bardejov – úsek cesty na Maguru Małastowsku v zime  
The road connecting Gorlice and Bardejów – winter driveway to Magura Małastowska



Rynek w Bardejowie  
Radničné námestie v Bardejove  
The market square in Bardejov







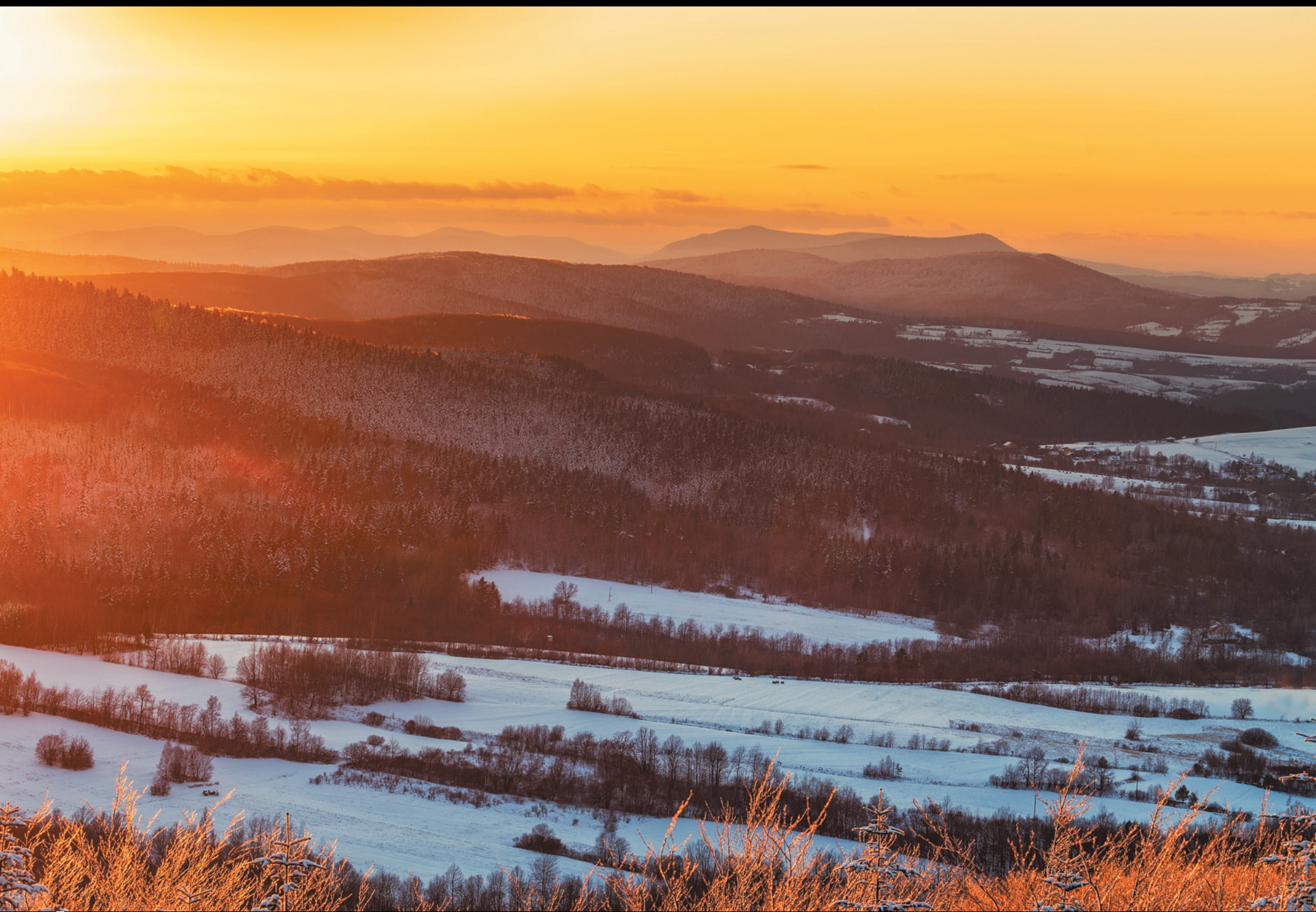
## Podejście na Lackową

Výstup na Lackowu

Trail to the top of Lackowa Mountain



Lackowa 997 m n.p.m. – najwyższy szczyt Beskidu Niskiego po stronie polskiej  
Lackowa 997 m n.m. – nejvyšší vrch Nízkých Beskýd na polskéj strane  
Lackowa 997 m above sea level – the highest peak of the Beskid Niski on the Polish side



## Panorama z wieży widokowej pod Ferdlem

Panoráma z vyhliadkovej veže pod Ferdlom

Panorama from the lookout tower at Ferdel



Cmentarz wojenny nr 51 Rotunda w Regietowie  
Vojenský cintorín č. 51 Rotunda v Regietove  
World War Cemetery No. 51 Rotunda in Regietów



Zimowy poranek w Gładyszowie  
Zimné ráno v Gładyszowe  
Winter morning in Gładyszów



**Busov 1002 m n.p.m. – najwyższy szczyt Beskidu Niskiego po stronie słowackiej**  
Busov 1002 m n.m. – najvyšší vrch Nízkyh Beskýd na slovenskej strane  
Busov 1002 m above sea level – the highest peak of the Low Beskids on the Slovak side



## Cerkiew pw. św. Bazylego Wielkiego w Koniecznej

Chrám sv. Bazila Velkého v Koniecznej

The Orthodox church of St. Basil the Great in Konieczna





Zima na pograniczu – szlak przygraniczny w okolicach Koniecznej  
Zima v pohraničí – prihraničný turistický chodník v okolí Koniecznej  
Winter – a border trail near Konieczna



**Wysowa-Zdrój – zimowa panorama uzdrowiska**

Wysowa-Zdrój – zimná panoráma kúpeľov

Wysowa-Zdrój – winter panorama of the health resort



Zimowy krajobraz pogranicza  
Zimná panoráma pohraničnej oblasti  
Winter borderland landscape



„Śnieżne trasy przez lasy” – szlak narciarstwa biegowego  
„Snežné trasy cez lesy” – bežkárská trať  
„Snow tracks through forests” – cross-country skiing trail

Magura Małastowska – wyciąg narciarski  
Magura Małastowska – lyžiarsky vlek  
Magura Małastowska – ski lift





Schronisko górskie na Magurze Małastowskiej  
Turistická chata na Magure Małastowskej  
Mountain shelter on Magura Małastowska



## Cmentarz wojenny nr 58 Przystup

Vojenský cintorín č. 58 Przystup

World War I Cemetery No. 58 Przystup



Widok w kierunku Krzywej  
Pohľad smerom na Krzywú  
View towards the Krzywa village



Cerkiew pw. św. Michała Archanioła w Ropicy Górnej  
Chrám sv. Michala Archanjela v Ropici Górnej  
The Greek Catholic Filial Church of St. Michael the Archangel in Ropica Górna





# Interreg Polska-Słowacja

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

